

حیات

میان راههای ... دنیا راههای حیات قائم ...
- نیجه -

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلکی یا ننده کی دائرة

استانبول بورسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نوره
دائرة مخصوصه

نسخه سی هبربرده ۱۰ غرورده .

سنه لکی بوسته ایله ۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار) .

ایوه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسنه
مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرکزیدر .

صافی : ۳۸

آنقره ، ۱۸ اغستوس ، ۱۹۲۷

۲ نخی جلد

مصابحه :

”شرق و غرب“ مسئله نه دأر لر و فلسفی تنقید

مدرس عزت بك افندی فلسفه مراقفی
ایجاب ایدن سبیلری (حیات) ك اولکی نسخه .
لرینك بزنده جوق کوزل ایضاح ایتدیلر . اکر
حقیقه بو مراق تورك کنگل کنده زیاده لشیورسه
بوکا جوق سوغملی ... چونکه بوسایه ده فلسفی
کوروشه مالک متفکرلر یتیشه جک و بونلر
محیط اوزرنده مؤثر اولاجقلر دیمکدر . الکلی
اک عمومی مسئله لرله ، فلسفه مسئله لرله اشتغال
اونلر اوزرنده دوشونمه نك اهم تأثیری ، بالخاصه
انسانی حادثه لری محاکمه ایدر کن ذهنك اک دوغرو
استقامتی آلماسنده در . اسکیدن فلسفه ایله اشتغال
ایدنلر دن یامعین بر فلسفی مسلک وجوده کتیره جک
قادر بردها ، یا خود بر فلسفی مسلک اتباع بکله نیردی .
بوکون ایچون داها زیاده بکله ن شئ انسانه ،
حیاته ، یا خود مکوناته حائذ اک کلی مسائل
قارشیسنده دوشونجه نك فلسفی دیدیکمز استقامتی
تعقیب ایله بیلیم سنده در .

فلسفه ذهنیتی Esprit philosophique ،
فلسفی طور ، Attitude philosophique دییه
بیلیم جکمز بوذهنی استقامت صاحبی متفکرلر ، بزم
کبی مدنی حیاتك اک عمومی عقیده لرینه اشتراك
ضرورتی دویان برملت ایچون نه قادر لازمدر ! مدنی
مالک روشنی محاکمه ایدر کن ، مختلف ساحه لرده علمك
قیمتی اولچرکن ، آنجاق بونلرک یا کیلمالری
احتمالی ضعیفدر . فلسفی کوروشه صاحب اولانلر
وقایعدن ، مکونادن اک کلی نقطه لری بولاجقلری ایچون
دوشونجه لری کنیشه تیر و هر انسانی حرکتی داها

عمومی بر جریانه ربطه چالیشیرلر ، اونك ایچوندرکه
وقایعی داها آبی ا کلاشیله بیلیر حاله کتیریرلر .
بو نوع قوتلی متفکرلرک یتیشه مسندن
ماضیده خیلی ضرر کوردک . غریبن مملکت مزه
معلوماتی نقل ایدنلر هیچ بر زمان بومعلوماتك
تکوننده کی سبیلر اوزرنده ، استناد ایله دیکی مقدمه لرک
قیمتی حقنده دوشونمه ک لزام کورمبورلردی .
اونك ایچون ساده جه معلومات و دستورلر نقل
ایله دیلر ، اونلردن اوکره نلرده بومعلومات
و دستورلری بلله دیلر . بویوزدن معلوماتی
دیدیکمز کیمسلر اک کتیریا فلسفی ذهنیتك تام
عکسی اولان بر کوروش صاحبی اولدیلر .
بونوع ادملرک زیاده اجتماعی علملرله اشتغال
ایتدکلری زمان تهلکلی اولورلر . چونکه برطاقم
دستورلره اینابوب قالدقلری ایچون وقعه لری
کوره مز حاله کلیرلر . اوقودقلری کتابلرده
مؤلفك منحصرأ محیطنه و مزاجنه حائذ مؤثرلر
آلتنده اورتایه قویدینی کوروش طریقه الکلی
و حقیقی نقطه لری تفریق ایدر مزلر . صرف بر محیطه
خاص و بالکمز اومحیط ویا اوزمان ایچون قیمتی
حائز اولان دستورلره الکلی بر معنا ویرلر . بویوزدن
هرهائکی بر حادثه قارشیسنده استقامت آلمق
لازم کلدیکی زمان هیچ برشی بیلیمین انسانلردن
دها فضله عاجز و متحیر و بعضاً منفی بروضعیت
آلیرلر .

حالبوکه فلسفی ذهنیه مالک انسانلر فکر
جریانلر نده ، مختلف اثرلر ده الکلی و حقیقی نقطه لری
آیراییلیرلر ، صرف بر محیطك ویا خصوصی بر

مزاجك تجلیسی اولان تلقیرده آنجق لایق
اولدینی درجه ده قیمت ویریرلر . اجتماعی مسئله لر
تعلق ایدن اثرلر بویه بر تنقیدی کوزله باقیلمازسه
اکتیریا بزی یا کتیر .
جوق زمان بر اثر آنجق مؤلفك شخصیتی
واو شخصیتی تشکیل ایله ن محیطی نظره آلینمق
نه طیه آ کلاشیلاییلیر . مشهور بر حکایه واردر :
برکون برانکلیر ، بر فرانسز ، بر آلمان فیله
حائذ بر اثر یازمق اوزره سوزلشمشیر ، انکلیر
بونی یازاییلمك ایچون تدقیق و تتبعه زمین
اولاییله جک ماده احتیاج کورمش ، قالمش
اسیایه ، آفریقایه کیمش ، فیل آولامش ،
طوتدقلرینه باقمش ، اوج سنه آولادقلری قیللر
حقنده مشاهد لر یا بقمش ، آنجق اوندن صوکر اثرینی
یازمش . واقعا اثرده اوله اینجه اسلوب یوق .
فقط فیل حقنده فائده لی معلومات وار . فرانسز
ایسه بونلره لزام کورمه مش ، نباتات باغچه سنه
کیمش ، اوراده دوستلرینه راست کلمش . فیله ،
دأر مصاحبه لر یا بقمش ، همان ایرته سی کونده
فیله دأر شایان دقت بر مقاله میدانه چیقارمش
اینجه ، نکته لی بر مقاله ... المان ایسه پیپوسنی ،
براسنی حاضر لامش ، اوداسنه چکیلش ، برسنه
قادر دوشوندکن صوکر « فیله کی بذاته
حقیقت » . دأر مابعد الطبیعی بر اثر میدانه
قویمش ... بو حکایه ده مبالغه میدانده در .
فقط مختلف ملتلرک عینی مسئله لر اوزرنده کی
کوروش طریزنك تحولنه اشارت ایله مک اعتباریله
معینداردر . بالکمز فلسفی ذهنیه مالک اولانلر درکه

جانی جنازه

آتنه دن بهری ؛ بوقادر اوزون یولولقدن
صوکر ، هله چوق شکر سیواسه و شیمیدی ده
تعلیمکاهه کلیدیلیر . شو افرادی چابوق تقسیم
تهسه لرده اوده برآز دیکلنه ؛ بولوکی ، چادیرینی
فلان بیله . . . آياقاری شیمش کبی . . بولکون ده
شو قیزغین کونش آلتنده هم چاریقلری آياقارینی
سانکه ابصیریور ؛ همده باشی وجودینه آغیر
کلیور . هله بر آز داها صبر ! نه یایلم ، نه رده ایه
اوکاده صیرا کلهجک .

-- علی اوغلو ابراهیم ، درت یول !

— بئم افندم !

کنیه دفتربی آلتنده طوتان بولوک قوماندانی
« کیمدن کلیور بویزیلتی ؟ » دییه باقیندی و کندی
بولوکنه آیریلان نفرلرک طرفنه کچمک ایچین بوروین
ابراهیمه باقادی ، باقادی : کووده سی ایکی طرفه
یالیا یایار کبی کیدیور ؛ صیرتنده اونی دوغدوغنه
پیشان کوسترن بر خفیف قانپور وار . صاری
سه تره سی ، ایکیجی دکانلرنده دمیر آصقیرله آصیلش
صاتیلک اسکی بر البسه کی اوموزلرندن آشاغی به
صارقپور . یورورکن آياقارلیله برابر دیزلری ده
چیقینی یابارق ایلری ایلری کیدیور . سانکه دیزندن
آشاغیسی ایلریده و یوقاریسی کریده . . . بونه
توحاف مخلوق !

بولوک قوماندانی شاشیردی ، اوکا دقتله باقادی
بودقت نفرلرده کجیدی . هرکس شیمیدی صوصبور
واوکا باقپور :

ابراهیمه !.. قابالاغی ، ته پهنندن ، شویله
براقیلپورمش ، قولاقلری ده اورتش . اوست
دوداغیله بورنی آراسندن برقاچ سیاه تل سیوریلوب
یانلرینه قویروق صالش ، چکه سته وشاقاقلرینه ده
بر قاچ تل دیکلیمش ، صاری بکزی ، چوکوک
یاناقلی بر زواللی !.. بولوک قوماندانی برداها سله .
ندی و علی اوغلی ابراهیم جواب ویردی :

— بئم افندم !

بو آدامک سسی بر صوک نفس کبی کلیور .
بو آدام آتنه دن بورایه قادار ناصل کلش ؛ ناصل
أوله مش ؟ شیمیدی اونی کندی بولوکنه آلسینی ؟
اوبولوک که نفرلری کنیدی کبی هپ کنج ، دینچ
« پیره کبی » در . عجبا قاچ یاشنده ؟ کنیه دفتربنه
باقادی ؛ اوتوز بش ! اویله یاشلی ده ده کیل . اوهت ،
بونه توحاف آدام ! اونی اوکنه چاغیردی . و او
یورورکن دقت تهندی : بوینو وباشی ، صیرتنده کی
خفیف قانپوردن ، بر آز اوکه دوغرو اوزانپور ،

وشهر تسلیم اولنقه مجبور اولنجه غالبلر پارسه کیره رک
بو آبدنه نک اوکندن کجید رسنی اجرا ایلدی .

دها سوکره ۱۸۸۵ ده (ویتور هوغو) نک
جسدی صوک کججه سنی بوراده کچیرمشدی . فرانسه نک
آلام وحظوظاتی کمال حرارتله ترم اتمش و بوطاق
ظفری پک علوی شعرلله تجیل ایش اولان بویوک
شاعرک تابونی اوزون برسیاه ماتم اورتوسیه مستور
کمرک آلتنه وضع اولنش و درین برسکوت ایچنده
دوران اهالی ایلله برده اللرنده مشعله لر طوتان زرهلی
سواری عسکری بونی صباحه قدر بکامش ایلدی .

۱۹۱۴ ده حرب تکرار ظهور ایدوب ده
دشمن طیاره لری پاریسی تهیدید ایدنجه طاق ظفر
برمدافه آبدیسی اولدی ، طویلرمانع آتشرلی اجرا
ایتدی ؛ (رود) ک غروبی ایچون قورقنه باشلانیدینی
جهتله بوغروب ، قبارتمه نک اطرافنه قوم طوربه لری
بیغنی صورتیله برمحفظه ایچنه آلتدی .

صلحک عودتنده ایه هیچ برضرره اوغرامایان
غروب ، ۱۴ تموز ۱۹۱۹ تاریخنده تکرار ظاهره
چیقاریلیرق فرانسزلرک بویوم مخصوصنده عسکرلر
طاق ظفرک آلتندن کجیدیلر .

برمدت صوکره عموم عساکرک مدافعه ملیه
خصوصنده کوستردکری فداکارلنی دهامادی ودها
بایدار برصورتده تجیل الملک لازم کلدیکنه حکم
ایدلدی و بوندن ده آوجی سپری داخلنده هیچ برشان
وشهرته نائل اولقسزین مجهولا^۱ ثولن افراددن
هرهانکی برینی طاق ظفرک آلتنه کومک فکری حاصل
اولدی . بونک اوزربنه بوجمهل عسکر ، متارکه نک
تاریخ امضاسنک ایکنجی بیل دونوی اولان ۱۹۲۰
سنه سی تشرین نایسنک ۱۱ نجی کونی بورایه کتیریلیرک
مراسم اجرا سیله وطننه ایلله طاق ظفرک ایکی آياغی
آراسنه و بیسط برطاشک آلتنه وضع و دفن ایدلدی .
بولوک بومزارک اوزرنده - شعله^۲ تخطر اولق اوزره -
بر آلو کججه کوندوز هیچ سونکسزین یانقده در .
عادتا یردن چیقپور کبی پارلامقده اولان بوالو ،
محاربه ای اشتراک ایدنلرک تشکیل ایلدکری جمعیت
طرفندن هراقشام تازه لندیریلور .

الحاصل ۱۹۲۱ سنه سی مایسنک بشنده ناپولئونک
وفاتنک بوزنجی بیل دونوی هرطرفده (شایر بریان) ک
مشهور : « صاغلفنده دنیایی الندن قاجیردی ،
وفاتنده اوکا تملک ایدیور » - بوزنجی خاطر لاته حق
صورتده مراسم اجرا ایدلمکده ایکن طاق ظفر
ینه ناپولئونک شرفنه محتشم بر آلائی و تشریفاته
صحنه اولدی .

خلاصه ، زمان عتیقک الک بویوک طاق ظفرلرندن ده
دها بویوک اولان ، واون طقفوزنجی عصرک نصف
اولنده وجوده کتیراش الک واسع برهیئت منحوتی
تشکیل ایدن بو آبدنه نک اوزربنه (رود) ک خارق
العاده برهنر و مهارتله تصنیع اتمش اولدینی بومشهور
ونیس اثر ، هم علوی وجاذبه دار الهامی ایلله ،
همده تفرعاتنده کی کوزه لک و بداعتله الک معظم
شاه اثرلردن بریدر !

رحیم

اک یوقاریده ، قنادلرینی چیلغنبه ، دهشتله
آچش بولنان قادی ، ۱۷۹۲ سنه سنده کی فرانسه نک
مثال مجسیدر ؛ (مارسه یه ز) شرقیسی سویلیور !
نه قدر جانلیدر ، نه شدید برحرکت ایچنده اوچقده در !
« سمادره مک مظفری » [*] معلوم اوله لیدیری
بلکه ده هیچ برزمان بر فکری ، بروطنی تشخص
ایتدیرن بر قادی شکی بودرجه شدتلی و علوی
بر نهورله ایلری به آتمش دکدر . کرچکدن
نه نفیدر !

دیگر اشخاصه ده باقیکز :

اورته ده کی صفاللی محارب یاننده کی چیللاق کنج
ایلله برابر (مارسه یه ز) ک دعوتنه کوکلی اوله رق
وقوشه رق اجابت ایدیورلر . اوراده بر چوق
عسکرلر وار : بری بوریسی چالپور ، اوتکه کی یانی
یردن آلیور ، آرقه دن کلن اک یاشلیسی قاپوته
صاریلپور ، هپسنک فونقده ده « وطن » ک مجسم
تصویری بر ایلله دشمنی ، دیگر ایلله ده کوک بوزنجی
کوستره رک و ملی نغمه یی بونون قلیله ترم ایدره رک
هیئت عمومی بی سور و کلیوب کوتوریور . . . !

فرانسزلرک بومی شرقیسی استحکام ضابطانندن
(روزه - دلیل) ، ۱۷۹۲ سنه سنده تنظیم ایدرک
بسته لشدر . معلوم اولدینی اوزره نامق کمال مرحوم
بونی شوصورتله لسانزه نقل ایلدی :

ای اهل وطن کل کیده لم شان کونیدر بو !
ظلم آجدی ینه قارشیمزه قانلی علملر .
اولادیمزی ، اهل میزی قیرده کی اردو ،
آغوش وفامزده طوتوب بوغمه کوکرر !
صف باغلاک ! آرتق صاریلک هایدی سلاحه
ریان ایدم اثر میزی خون مباحه !

بوغروب ۱۲،۷۰ متر و ارتفاعنده در . قاعده سی
۶ متر و عرضنده اولدینی کبی اشخاصنک بونی ده
۸۵،۰ متر و در . آبدنه نک شکل عمومی سته کلنجه
ارتفاعی ۴۵ ، عرضی ۴۴ ، قایلنلده ۲۳ متر و در .
بویوک کمری ۳۰ متر و بویوک کلکنده و ۱۵ متر
کنیشلکنده در . کمرلرینک آلتنه ۶۵۴ جنرالک
و مختلف قول اردولره عائد ۱۲۸ محاربه نک اسملری
حک اولنشددر . داخلآ واسع صالونلر و کنیش
مردیوه نلر بر برینی تعقیب ایدر و آبدنه نک تپه سته
قدر چیقارکه بورادن بتون بارسیک و اطرافنده کی
قیرلرک محتشم منظره سی کوز اوکنده انکشاف ایدر .
فرانسزلرک حیاته عائد بویوک وقعه لر ، بوطاق
ظفرک کمرلری آلتنده کاه المی و کاه سونجلی عکس
صدالر او یاندرمشدر .

اول امرده ۱۸۴۰ سنه سی کانون اولنک ۱۵ نجی
کونی ناپولئونک (سته تله ن) آطه سندن پارسه
مراسمه نقل ایدیلن جسدی ، (ثن و الید) نامیله
معروف معلولین عسکریه دائره سته کوتورلزدن اقدام
بوطاق ظفرک آلتنده برمدت توقف ایتدی .

مؤخرآ ۱۸۷۰ ده آلمانلر پاریسی محاصره
ایدرکن ینه بوطاق ظفرک اوزربنه طویلر قونلیدی

[*] حیات : ص ۳۶

کووده سی ایکی طرفه یالپایدقچه قافاسی ده اوموزلری آراسنه داما جوکوب جوکوب قیلمدیور، قیسه بویلو، یوزی صاری، شاقاق کیکلری چیق، آلی بوروشوقلو.. ودوداغنک اوستنده وچکسنگ اوستنده، اومت، شوبله سلیک، سیرهک ودولاشیق بر قاق قارا قلم چیزکیسی وار.

دوردوغی زمان آلی قالدیروب سلام ویررکن کوز قابقلری قورقار کی برقییشدیوردی و آجیدی. کنج ضابطه اگ زیاده اونک کوزلری و قاشلری دوقاندی : اوفاق، صاری کوزلری، و بورنک اوستنده ایکی اوجی ابدی بر شکایت کیی قالفیق، هپ اوبله سوری، بری برینه نظم نهدهر کیی باقان ایجه وکوسه قاشلری ..

اوصاری ونلی کوزلر اوقاشلر آلتنده کندینه باقدینی زمان ضابطه اونک ایچین محزون بر صرحت دویدی و باشقه لرنکده دوبایله جکی صورتده، بلاختیار سوبله ندی :

— زاوللی ! جانلی جنازه ! ..
عسکرلر بو سوزه کولدیله، ابراهیم کوزلرینی بره ایندیردی .

— خسته مسک ؟
صاری کوزلرینه یوقاری به باقدی : — بوق افندم !

و سورولونجه سوبله دی که اولی ایمش، آلی جوجوغی وارمش ! بو ساز بکزی آدامک آلی جوجوغی ؟ ..

— ناصل بورایه کله یلدک یا ؟
— ! کلدک افندم ایسته !

و سسیده تیرمه یوردی . اونک ساز بکزینه اوقادار اویان بو قورقاق و تیرمه سسیده بولوک قوماندانه دوقوندی، اونی بولوکنده طوتمایه قرار ویردی، « بکی، کیت ! » ده دی ویاننده کی بولک چاوشنه دونه رک علاوه نه دی :

— بونی خفیف آنغاریلرده قوللانیك !

بر کون ارزاق آلتیرکن، صیرتنده چووال ابراهیم ده آنغاریه نفرلری آراسنده بکلوردی . اوکون آلائی نوتجیسی اولان بولوک قوماندانی، ارزاقدن کسک ایسته یه مرنگک اعاشه یوزباشیله قاوغا نه دی، اوکا ذاتاً دولغوندی :

— هیچ برندن بر درهم اکسک آلام ! ..
دیه باربار باغریوردی، عسکرک حق !

ابراهیم دقت ایندی : یوزباشی، اسکی نوبتلرده فضله وه یلشدردیه شیمدی نه قدار قیصق ایسته دیسه بولوک قوماندانی ده اوقادار دایاندی . باقیك شوکا ! بوملازم کنج اما یامان شی ! یوزباشی به کندی نفرلری ایچین قارشی کلبور . بوجوجوق صرحتی، دوغرو جوجوق ! آه ! اوکا خدمت ابدیه یلسه والله هیچ امكنه یاماز .

تعلیمکاه بر قاق کون سوکرا، قیش کلبور، دیه شهره، بذیرچی تارلاسنده کی اولره اینه رکن، ابراهیم ده بولوک اشیا سنی کوتوره ن آرابانک آرقاسنده دوشونه رک بورویوردی . بوجوجو غک حالی بکه نیور.

تیفودن خدمتجیسی ده خسته خانه به پامشدی . عجا سوبله سیمی !

بو نقلدن ایکی کون سوکرا، بر صبح، باش چاوش، دوداقلرنده بلیرسز بر تبسم، بولوک قوماندانک اوطه سنه کیردی :

— افندم ! آطنه لی ابراهیم سزه خدمتجی اولق ایستورمش !

ضابطه دوشوندی، ذهنده او اسمک صاحبی خاطر لاما نه چالیشدی، و بر آرز کولومه یرک :

— هانکیسی؟ ده دی. شو جانلی جنازه می ؟ ..

اونی یاننه کتیرتدیکی زمان خدمت نفرلکتنک آغیر اولدیغی، یارین حدوده کیتک، قافله کوتورمک اقتضا نهدهر سه بوسونون یابامیاجغی سوبله دی . ابراهیم، داتما اوبله، او بری برینک قارشینه دیکیلوب باقان اوجلو قاشلریله، او صاری ونلی کوزلریله، و ایدیا تیرمه سسیله، هپ شکایت نهدهر کیی، عینی جوابی ویردی :

— ! نه یابالم افندم ؟ سنکله برابر اولونجه یابارز غایری !

بولوک قوماندانی، کوکلی اولسون دیه اونی یاننه آلدی . هم بر آ کله نجه ده اولایبیردی : صاف وتوحاف بر تب !

اونک حرکتلرینه دقت ایتمکدن حقیقه ممنون اولوبوردی . هله کندیس ییمک بیدیکی زمان اونک بکلپیشنی سیراتک نه خوش برشی اولوبور : برطرفدن سفر طاسنده کی یه مک صبح صوبانک اوستنده ایصنیر، ابراهیم ده آیاقد، آلری اوکدن بری برینه قاووشمش، قاشلرنک کوسکون اوجلری داتما قالفیق، بره باقیور، تونه یه بر طاووق کی کوز قابقلرینی قاپایوب آچارق صوصویور، دوشونوبور. انسانک صوراجنی کلیردی، عجا بوجیلاق قافاجک ایچنده ده فکر بولونورمی ! ..

— ابراهیم ! شو عیکی ده کیشدیر !
— اوبله می یابام افندم ؟
— ابراهیم ! شو قابوی آزاجق آج !
— اوبله می یابام افندم ؟

و ده کیشدیر یور، آجیور، و سوبله نه ن هرشی، اوبله یالپا یابه یابه، اوموزلری آراسنده کومولن باشی قیلمدانه قیلمدانه، برینه کتیر یور، سوکرا یینه بکلور، یینه اسانه « تونه یور » حسنی ویره جک صورتده آیاقد، اوکدن آلری قاووشمش صوصویور و بکلور. اوطه نک ایچنده صوبانک قیزیل خاربتیلرندن و جاتال شاقیرتیلرندن باشقه هیچ بر سس بوق . بو آدام نفس ده آلییور کیی . او، دو بولیور، آنجاق کورولویور، کوروللی که اونک وار اولدوغی آ کلاشیلین ! نهوت، نهوت : جانلی جنازه !

— ابراهیم ! بن دویدم . پاتاسی سن به !
— ! افندم ؟ بزم استحقاقز جیقور یا !

یالکز بوراده « اوبله می افندم ؟ » دیوبده همن ایشه کیریشم یوردی .. « بونه عجایب جوجوق !

یمکینی ده کندینه ویر یور . اوکا خدمتی قات قات حلال اولسون ! »

هله بولوک قوماندانی کندی اوطه سنده حبس اولوندوغی زمان اوکا نه قدار آجیشدی . قابوده سونکولو، دیشاری چقماسی یاساق ! اوطه سنه خدمتجی سندن باشقه کیمسه کیره یور . می جوجوق می ! غریب غریب، اوبله، کتانی آجیور، اوقویور، سوکرا بخره دن باقیور، سوکرا کزینور، بر آشانی بر یوقاری کیدوب کلبور . « آه، اوف ! » ایندیکی ده بوق . عجا ایچین حبس ایندیله، بوبله ؟ برکیجه کنج ضابطه باشی کتابدن قالدیروب ده، چکه سنی آووجلرنده، بر آرز دیکله نک ایچین اطرافنه باقیندی زمان قارشیده قیرمیزی آغیزلی صوبانک آرقه سنده، کوشه ده یینه ابراهیمی کوردی : آیاقد، اوکدن آلری قاووشمش، بوسفر کوز قابقلری اینک ده کیل، بوسفر کوزلری کندینه باقیور . غریب شی ! باقیلری بر آرجانی و دیک ! — افندیعه سورارسیم دارپلا کی افندم ؟

ایچین حبس ایندیله سنی یا !
ضابطه شاشیردی . وای ! ابراهیم کندیلکندن ده برشی سوبله ر، برشی صورارمی ایمش ؟ هله سینی سوبله سین باقلم، نه دیه جک ؟

— عسکره اودون ویرمه دیلرده طابور قوماندانیله آیشدق .

ضابطه بکلدی، « ایچین سورده ؟ » سؤاله « هیچ افندم ! » دن باشقه بر جواب آلامادی . ابراهیم دوشوندی . های تهزه جوجوق های ! یینه عسکرک استحقاق ایچین باق باشنه نه لرککش ! ضابطک ده بو آقشام اونکله قونوشاجنی طوتدی، اونک، مملکتنده، پیرینج تارلارلرنده ایشجیلک ایتمک کچیندیکنی اوکره ندی .

— بکی ابراهیم ! ده دی . سن اولانجه عاٹله ک جوجوقلرک ناصل کچینه جکر ؟
— ! افندم ! الله انسانک رزقنی کسمه ز یا !

ضابطه ایچندن « بوجانلی جنازه ده بيله نه توکل قونی، یاربی ! » دیه سوبله ندیکی آندم ابراهیم ده کندی کندینه دوشونوبور و اوکا آجیوردی : فقرا جوجوق ! جان صیقینتیسندن کندیسيله، نفريله قونوشور .

قیش اورته سینده قافاس جبهه سنه قافله کوتورمه به مأمور اولان بولوک قوماندانی وظیفه سنی آلدقن سوکرا، اوطه به خیزله کیردی :

— ابراهیم ! سنی بولوکده می بیراقیم، یوقه بر آرقاداشک یاننه می ویریم ؟ بن حدوده قافله کوتوره جکم . احتمال که اوراده قالیرم ده ..

ابراهیم صاری ونلی کوزلرینی قالدیروب دیکدیکی زمان ضابطه اونک قاشلرنده هر زمانکندن فضله بر بر شکایت حالی اوقودی :

— ! افندم ! بنده افندله برابر کلیرم یا !

بولوک قوماندانی اوتوز کونلک یولجولنی، قافاس

— افندم ! باقیه ک آ ؟ بوراده بر به به سسی وار .

وبر قاغنی اوزرینده سه ربلی اولان بر پیس واسکی بورغانک ایچنه صول آلی صوقدی . صاغ آئنده مکاره نك یولاری واردی .

— داهای صیجاق افندم ! داهای طوکامش یا ! ..
وداها ابراهیم سوزینی بیترمه دن یوتون بوچیققلره حاکم اولقی ایسته یه ن بر صدا بیغینی دویولدی :
— صاوولک ! ...

دردر جسم قالمیرلی طوبلرک اوکندمه قابالاقلری دوشمش عسکرلر آللرنده کی ده میر پارچه لرله آرابالری ایته رک ، اوکلرینه چیقان شیشی قیروب کچیره رک یول آجابه چالیشور ، حیوانلرک اوستنده کی عسکرلر طوبلری سورهرک ازیله مه به جک شیتدن آشیریور ، یول اوستنده قالان جانلی هر نوع مخلوقاتی ده اوزوب کچورلردی . ابراهیم مکاره سنی دار قورتاردی ، قافله افرادی بوندالردن بوسبوتون داغیلدی ، وبرطوب هنوز آغلایان چوجو غک بولوندوغی قاغنی بی ده ووروب آشدی .

سیوری ، ایصیریچی ، قاتل بر آیاز انسانک پیننه ایکنه لر صابیلان بر آجیققله ، کیزلی ، زهرلی آسیور ، ایکی دقیقه اولدوقلری برده چوق نه پیننه دن دورانلری طوکدور یوردی . هر آدم باشنده طوکش قادیلر ، طوکش چوجوقلر ، صاقالی و صاقالسز ارککلر یاتیوردی . کنج ضابط بر جوجوق کوردی یول کنارنده ، مه مه لری آجیق ، طوکش ، کوزل جهره لی بر قادیلرک اوستنه قاپانمش ، اونی طار . طاقلیور وباغیریوردی :

— آنا ! قاتی بره آنا ! ..

و او جوجوق ده ، برایکی دفعه داهای حایقیردقدن صوکره آناسنک کوکشنه قاپانوب اویله جه قالدی و طوکدی .

کنج ضابطک پیننده آرتیق دوشونمک قابلیتی قالمامشدی . ساده جه « طبیعت بوراده قتل عام یاییور ! » دییه سوبله نیور ، وکندینه یول آجابه چالیشوردی . قافله نك یوتون افرادی ، اویله ، داغینیق ، قارغه لر کی ، بوچکلر کی ، بو اشیا ، حیوان و انسان قیامت ایچندن آشارق ، یارارق ، دولاشارق ، آنلا یارق کچورلردی .

داهای طابیلره وارمادن ، قافله شوسه دن آریلوب (ده وه یونو) ندن ایته رکن ابراهیم مکاره نك یولاری آئنده ، افندیسنک یانه صوقولدی وتیره ک سسیله صوردی :

— الله الله ! بو بویه نه اولاجق افندم یا ؟
بو محشر جانلی جنازه بی ده دیله کتیرممشدی .
زواللی ابراهیم ! کندیسیده بو عاقبه اوغرایاجق دییه قورقایه باشلادی بلکه . .

— کندنده بر فنانق دویوبورمیسک ؟
— یوق افندم ! کیدیورز ایسته !

(اوزون احمد طاییاسی) نه کلیدلر . قافله تسلیم اولوندی . ضابط آتی معلم و محافظ چاووش و ابراهیم ، کری به دونه جکلردی . فقط بر آرایصینادن دونوله مزیدی . طوب حیوانلرک دوردوغی بر آخیره

قیش کیجه سی ایچنده ، اونک صاقانک ایکی تله ، باشاق قیلچیلرک اوستنده قالمش یاغموور تانه لری کی ، اصیلی دوران ایکی دامله یاش واردر . مکاره نك یولاری آئنده ، آیاقده ، ایصلاق و محزون باقیشارله ، قدرندن شکایت ایدن قانبورجفیه جانلی جنازه دورویور ، صوصویور ، جانلی جنازه آغلیور ! ..
ضابط راضی اولدی . پینه برابر اوکیجه یوله دوام ایستیلر . کون کیجه ، ابراهیم ده مکاره سیله یوردی . اوتوز ساعت صوکره بر صبح ، کون دوغماندن ، مهتاب آلتنده ارضروم سورینک (استانبول قاپوسی) ندن کیریورلردی . (ایلیجه) دن بری حرکتسز دوغمانین دییه اوچ ساعتدن بهری یایا یورویهن کسج ضابط ، آتک دیزکینی قولنده ، قافله سنک اوکندمه ایدی . کیریپکلری آيازک بوزلریله باغلامش ، بوزنک ایچی دوکشدی . قاپونک قاراقولنده بر آرایصینوب کوزلرینی آجینه ابراهیمی صوردی ، رجانی جنازه نك اوتیره ک و یارالی سسی قولاغنک دیننده دویدی : « بوراده م افندم ایسته ! » ...

— بر راحتسراق دویوبورمیسک ؟
— یوق افندم !

ارضرومده اوکون عسکره لازم اولان ارزاق و اشیا بی آلدقدن صوکره کیجه ، (قارص قاپوسی) ندن چیقوب یوله دوزولدی . قارشیلرینه بردنره چیقان لوحه ، ایچنه دالده قلی عشر اونلری شاشیرتدی . بو دهشت ویرنجی بر منظره ایدی :

روس اوردوسنده کی ارمنی جته لک بیجاغنه دوشمه سین دییه یوتون او « پاسینلر » دیارینک خلقی بوللره دوکولمش ، هجرت ایدیور . آمان یاربی جولوق جوجوق ، آنا اولاد ، اختیار ، کنج ، بری برینه کیریور ، آرانور ، سله نیور ، فریاد ایدیور ، براق کیجه نك ده رینلکنی جینلاتیورلردی . هر طرف بوز طومش ، قاییبور . ایکی ، اوچ متره لک قار ده رینلکی هب بوز اولمش ، کره نك اوبارجه سی بیاض وقاص قاتی بر قابوق باغلامش . شوسه اوچ ، درت کره فضله بر کینشلکده ، تورلو نورلو انسانله ، هر نوع اهلی حیوانله و هرچسندن اشیا ایله دولو . قاغنی عجیریسی قویون مله مه سنه ، اوکوز بوکورتوسی آت کیشنمه سنه قاریشور ، کوپکلر آجی آجی حاوالایور ، طاووقلر حیوانلرک اوستندن آرابالره ، آرابالردن بره آنلا یارق قاجیشارق باغیریشور . آنه لرینی غیب ایدن چوجوقلر : « آنا ، بویدم آنا » [*] « نره ده سک بره آنا ! » دییه چیغلق قوباریور . بابالر ، جیلغین و بریشان ، اولادلرینی ؛ داهای آلتونی بوسونده دوران کوزهل کاینلر ، شاشقین و ده لی ازلرینی آریور ؛ آرابه لرک ، اوستنه چیقارق چاغیریورلر ، ندا ایدیورلر ، امداد ایستیورلر . هر کس چاغیریشور ، هرشی باغیریور ، هر سس هایقیریور .

مکاره سنی آرابالرک اوستنه چیقاروب ایندیره رک حیوانلرک آراستندن کچیره رک یوروته ن ابراهیم سسی دویولدی :

[*] بویق : دونق

صوئوقلرینی ، حربک اذیتلرینی ، تهلکه لرینی سوبله یورک اونو واز کچیره مه به چالیشدجه اونک تیره ک سسی آغلار کی ، یالوار بر کی جواب وردی :
— « . . . » ، نه یایالم افندم ؟ سنکله برابر اولونجه قانلایرز غایری !

هر اضرار نتیجه ستر قالدی . بولوک قوماندانی آجیه آجیه راضی اولدی . ایرته سی کون یوله چیقدی . ابراهیم ، ضابطک اشیا سنی طاشیان طوبال مکاره به یگیریک آرقه سنده ، هر آقشام عسکردن اول قوناق برینه واریر ، خبره ریر ، افندیسنه اوطه بولور ، چانی پیشیریر و بکلهددی . افندیک یورغون یورغون چانی ایچوب ده خوشلانیدی کوردکجه سه ویدوردی .

برکون ارزنجانه کیرمه دن ، عسکر موله ایده رکن آرقه ده قالان ابراهیم ، مکاره به یگیریک آرقه سنده (ده) دییه دییه به ییشدی . ضابط دقت ایستی : جانلی جنازه ، طوبال حیوانله برابر ، هیچ صاغه صوله باقیارق ، طاغ طاش آشان باشی آلمش عاشقلر کی کچور ، کیدیوردی . . . اوکا آجیدی ، و ارزنجانه کلده کیری زمان یورولوب یورولمادیقنی صوردی :

— « . . . » ! جناب الله قوت و بررافندم !
افندمله برابر کیدیورز ایسته !

مهتابی بر کانون اول کیجه سنده ، یاتسی وقتی کنج ضابط قافله سنک اوکندمه ، (رجانه) کیررکن او دورغون و سسز قصبه جقه ده بر کیدوب کله ، بر تلاش کوردی . بر انضباط نفری کندیسنک همهن اوکته چیقوب آله بر تلغراف و هردی . ضابط تلغرافی آی ایشیفنده او قودی : کون کیجه ، هیچ دورمادن یورویهرک ارضرومه به ییشمه لی ! .. اوراده تحقیق نه ده رک اوکره ندی که ضعیف اوردو ، قابالبیق ، یاردیعلی روس اوردوسی قارشیسنده چوزولمش ، شدتلی محاربه لر اولوبورمش ، (تقیر عام) ده اعلان ایدیلش . . .

قافله افرادی نه فوروندن ا کک آلتیوب ویریلرکن کنج قوماندان یول اوستنده جانلی جنازه بی بکلیور ایدی . او مکاره نك آجی آئنده کلدی :

— ابراهیم ! سن بورادن ارزنجانه دونه جکسک بز کون کیجه هیچ دیکلده دن کیده جکس . سن بو صوئوقده ارضرومه قدر ، بویه صیتی بولجولنه قطعاً دایانامازسک .

ابراهیمک « . . . » ! نه یایالم افندم ! کیده رز . جوابلری بوسفر کار ایتمدی . افندیسی ده دیکندن دونه جکه بکزه میور . نه ی ؟ بورابه قدر کلدی ده بوراده می اوندن آیریلایق ؟ بو آغزی داهای سوت قوقان استانبول چوجوغی دایاناجق ده اومی دایانمایق ؟ هم بو افندی ناصل براقیلر ؟ غریبته بری برندن آیری . . کاه اولادی ، کاه باباسی کی بلیوردی .
— هایدی ابراهیم ! کندی طوربا کی ، اشیا کی مکاره دن آل !

ابراهیمک صاری کوزلری ضابطک کوزلرینه دیکیلدی و دولدی . کنج ضابط کوردی که بویاض

دوغرو کلیورلردی . ضابط ، آئندن ایش ، هم یوروپور ، هم آرا صیره آرقهسنه دونوب دونوب باقیوردی : برآز اولی دوشمان آلنه کچمش اولان (حسن قلعه) ، پاسنلر اوواسنک اورته یرنده ، طوتوشمش ، قیزیل آلور بو بیاض ، اوغورسز کیجه یی یالایور ، و قیرمیزی دومانلر بوش ودورو کوکله دولوپور . بعضاً روس کولله لری کوکله ده اوغولدارق نه به لرندن کچور وقاره دوشوبور . آرا صیرا ضابطلر ، قوماندانلر ، آتلی یوزلرینه قادار قاره باتوب چیقارق ، یانلرندن کچور ، شاشقین ودیوانه ، باقینورلر ، اولرک یانته سوقولوب ، قورساقلری کیلمش کبی ، چیلغین و پریشان ، سورویورلر :

— اوچونجی طاووری کوردیکزیم : اوچونجی طاووردن هیچ کیسه یی کورمه دیکزیم ! ها ؟ آلی دردک اوچی . . .

— سکان دردک بری . . ها ؟ نه طرفده ؟ هیچی ؟ هیچ کیسه یی می ؟ . .

جانلی جنازه افندیسنک یانندن یورورکن ، بر کره داها اوتیرهک سیله صوردی :

— الله الله ! نه اولاجق بوبیله افندم ؟

آخرک قابوسنه کلدکلری زمان کوردیلرکه ایچهریسی ، اوتقلرنده باغلی استرلک آیاقلری آلتنده و آراستنده انسانلر بری برینه سوقولاجق قادار دولودر . حیوانلری دیشاریده ، قابوده بریره ایلشیدروبده ایچهری کیرمهک ابراهیم برنورلو راضی اولمادی .

— ه . . . ، افندم ! دیوردی . بو آنا بابا کونده آتلی جکوب کوتورپوره برلر . سوکرا افندم نه اولور بوبولرده ؟ . . بن قالیم بوراده افندم ! بکا برشی اولماز . یرمه نه پینیرم بن ! . .

یارم ساعت سوکرا دونه لرکن عینی محسردن کچورلردی . فقط بردنبره صیباقدن سوئوغه چیقان و آتیه یتهن کنج ضابط برآراق آیاقلرنده برصیزی دویدی ، آئندن ایشک ایسته دی ، بووارلاندی . دهک آیاقلری طوتامایه باشلامشدی . احوالده چابوق شهره به تیشملی و تداوی یی یامالی !

معلم چاووشلر یاردیم ایده رک اونو آتیه یندیردیلر . بولده آراده بر دیزلرینی ، باجاقلرینی اوغوبورلردی . عجله . . بر آز داها عجله . . فقط بو سفرده ، ایپنی آلنده طوتدوغی طوبال مکاره سیله ابراهیم کریده قالپور . آح !

— ابراهیم ! یورو !

— اویله می یایام افندم ؟

ابراهیم یورومه به چابالور ، فقط آیاقلری برنورلو اونو دیکلمبور ، آغیرلاشیور ، طوتولوبوردی . ضابط کیتدکجه قیزیور ، « ایسته شیمدی جانلی جنازه اولدی » دییه سویله نیوردی . کندیسیده اونک یوزندن آغیرلاشاجق . تهلکه بوبورور . ارضرومه

آرتق یاقلاشدیلرده . . های جانلی جنازه های ! . . اونو بر اقامیورده . . یالکیز ، کوزدن اوزاق قالیرسه مطلقا دوکووه ریر زاواللی ! اوهت ، اوهت ! اونو برآز خیر یالایوب یورومه لی ! هر ایکسینک خیری ایچین بویله یایمق لازم !

نهایت بربرده کنج ضابط : « - هایدی یورو ! ایسته آیاقلرینی آچاجنک زمان شیمدی ! نه دن اویله کیتدکجه یاولا شلیورسک ؟ دوکه جکم سنی ! » دییه شدتله تکدیر نه دنججه جانلی جنازه دن اومولماز بر جواب چیقدی :

— ه . . . ، یورولدم افندم !

کنج ضابط شاشیدری . حکم ایستی که ابراهیم بوجوابی وهرمش اولق ایچین صوک مجبوریتی دویمالیدر

ارضرومه صباح اولادن کیدیلر . چاووشلر بر خانه کیتدیلر ، ضابطله ابراهیم ده سوقاقده تصادف ایستکلری برانضباط ضابطنک اویله . . . کنج ضابط اوه کیره رکن « ناصلسک ابراهیم ؟ » دییه صوردوغی زمان او ، صاری کوزلرینی افندیسنک یوزینه قالدیرارق ، دورو کیجه نک ایچنده قالفیق قاشلرنده کی شکایت قیورعلری سچیلرک ، سسی هپ قورقاق وتیرهک ، جواب ویردی :

— بوکون برآز یورولدم افندم ! آیاقلرم پک طوتیمور بیلیم که . . افندم ناصلیا ؟

جانلی جنازه نهایت یورولمشدی . فقط او ، یینه مکاره یی جوزدی ، اشیایی برره برره یوقاری به چیقاردی ، حیوانلری آخیره باغلابوب یملرینی وهردی و افندیسنک اوطه سنه کلدی ، صوبایی و لامبایی یاقدی ، سیاه قاریولایی آجدی ، ییچاقله کنج ضابطک چیزمه لرینی کسوب چیقاردی ، اونو یاتیردی ، آیاقلرینی هکبه ده کی قولونیا ایله اوغدی ، و اورتدی . سوکرا کندیسید صوبانک یانه اوطوردی و چاریقلرینی جوزدی ، ایصلاق چورابلرله برابر چیقاردی . افندیسی کوردی که ابراهیمک آیاقلری دیزلرینه قادار موص مور وشیشدر . یاتاغندن سیچرادی ، ابراهیمک داها یانه کلدی ، هایقیریر کبی سویله دی :

— ابراهیم ! سنک آیاقلرک طوکمش !

واو تیرهک سسن عینی توکله جواب ویردی :

— اویله می اولمش افندم ؟

هکبه ده قولونیا ییتمشدی ، هیبات ! دیشاریدن برآز قار آلوبده اوغونماستی ضابط سویله نجه ابراهیم داوراندی ، آلی بره قویوب دایانارق قالفیق ایسته دی ، فقط بر کولچه کبی تاختا دوشمه ده کورولتو چیقارارق ییقیلدی . تکرار داوراندی و تکرار ییقیلدی : جانلی جنازه نک آیاقلری تهلکه لی بر صورتده طوکمشدی .

ایرته سی کون ابراهیمی تسکره ایله خسته خانه به

کوتوردیلر . کنج ضابط ایلك تداویستی یاپدقدن سوکرا ، اوکون چاووشلرله برابر زنجانه دونه جکدی . چونکه اوچ هفته به قادار ارضرومک دوشه جکی سویله نیور ، وخسته لر بیله کری به نقل اولونوبور ، آنجاق آغیر اولانلر ، مجبوراً ارضرومده بر اقیلیوردی . وشیمدی جانلی جنازه قالاتلر آراستنده ایدی . اوکا عملیات یاییلاجق ، قانفرن اولمش ، هرابکی آیاغی کسبله جکدی . ارضرومک غریب برخسته خانه سنده یالکیز و یاردیمسز وسقط ، دوشمان آلنه قالا جقدی . کنج ضابطه بو پک آچی کلدی . کندی کندینه حیفلانیوردی :

— آه ، دیکلمه ملیدم ، اونو آلاملیدم . بن سبب اولدم ، اصل بن اونو جانلی جنازه یاپدم . آه !

خسته خانه به اونو صوک دفعه کورمه به کیتدی : آلتی جوجوق باباسی جانلی جنازه ، تاختا بر قاریولا اوستنده ، کیرلی براورنو آلتنده اوزانمش ، باشی یاصدیفنه بر اققش یاتیوردی . ایسته اوکرکین و صاری شاقاقلر ، بوروشوق آلین ، سه یرهک بیتی و صاقال تللری ، واو ابدی شکایتله ٹوک اوچلری قالفمش قاشلر ، واو صاری ، نعلی کوزلر اوراده ، ایسته صوک دفعه قارشیشنده در .

— افندم ! کیسه مده ایکی محیدم وار . افندم اونو آلیرمی ؟ برحق آمری اولورسه هانی ، بزم اوشاقلره کونده ریرسک !

کنج ضابط اووقت کندینی طوتامادی ، آغلامایه واونک صاری یوزینی اوقشامایه باشلادی . های که ورهک یوره کلی استانبول جوجوغی های ! اما دوغروسی غربته ابراهیم ده بو افندیدن آیریلق ایسته م زدی اما ، نه یاپالم ، الله بویله یازمش نهایت ابراهیمک ده کوزلرندن یاشلر ، قانسز قولالرینه دوغرو آقدی . کنج ضابط اوکا بارانک غربته لازم اولدوغی آکلاتدی ، کیسه سنه برآز داها خرچلق بر اقدی ، جوجوقلرینه ده پارا کونده ره جکنی سویله دی و کوزلری دولو ، ابراهیمی اوقشایارق آیریلیرکن ، اوغولدا یان قولالرینه جانلی جنازه نک صوک جله سی کلدی :

— بن سنی اونو تمام افندم ! حقکی حلال نهت ! افندی الله دولته ملت به باغیشلا سین ! . . .

مارت ، ۹۳۱

صفت عرفی

